

Teemataiteen tuotteiden käyttö koululuokassa

Teemataiteen tuotteista alakoulujen oppitunneilla käytettäviksi soveltuvat hyvin Olo-Orava® -tuotteet ja Minä, me, tunteet ja turvallisuus -materiaalin Ohjaajan opas sekä Minun elämäni -vihko. Alla olevan ohjelman mukaan materiaaleja voidaan käyttää alakouluikäisten kanssa eri luokka-asteilla soveltaen opetus kunkin ikäluokan kehitystasoon. Samoja harjoituksia voidaan ottaa saman luokan kanssa myös uudelleen eri luokka-asteilla.

Olo-Orava® apuna tunnetaitojen opettelussa

1. oppitunti : 12 erilaista kuvaa oravasta

Käydään läpi Olo-Orava® tunnekortit yksi kerrallaan. Katsotaan korttia yhdessä ja keskustellaan siitä, mitä kuvasta tulee mieleen. Hyviä apukysymyksiä ovat: Mitä orava mahtaa ajatella? Mitä se voisi olla tekemässä tässä kuvassa? Millainen olo oravalla tässä kuvassa on? Oppilaat voivat myös kokeilla korteissa olevia asentoja ja ilmeitä kehonsa avulla. Kun kaikkiin kortteihin on tutustuttu, kiinnitetään ne sinitarralla taululle ja oppilaat voivat kirjoittaa korttien viereen Olo-Oravalle puhe- ja ajatuskuplia. Vaihtoehtoisesti oppilaat voivat tunnin lopuksi piirtää vapaamuotoisen oman piirroksensa , jossa on mukana jokin korteissa oleva orava.

2. Oppitunti: Miltä minusta tuntuu ja tunnetarina

Tunnin aluksi Olo-Orava® -kortit kiinnitetään taululle ja jokainen oppilas vuorollaan käy kirjoittamassa nimensä sen kortin viereen, millainen olo hänellä juuri nyt on. Merkintöjä ei kommentoida, vaan ne hyväksytään sellaisenaan. Jokaiselle oppilaalle tai oppilasparille jaetaan Olo-Orava® -tarra-arkki ja sen avulla oppilaat tekevät tarinan, jossa esiintyy erilaisia tunteita (ks. erillinen ohje arkin käytöstä). Tunnin lopuksi tai seuraavalla tunnilla tarinat kerrotaan toisille ja keskustellaan siitä, millaisia tunteita tarinoissa oli. Tarinoiden kertomisessa voidaan käyttää apuna myös käsi- tai sorminukkeja.

3. Oppitunti: Leikitään tunteilla

Tunnin alussa voidaan tehdä jo tutuksi tullut harjoitus, jossa jokainen valitsee tunnetilaansa vastaavan kortin taululta. Tunnin aikana kokeillaan Olo-Orava® -korteilla erilaisia pelejä, joihin ohjeet löytyvät korttien mukana tulevasta ohjeesta. Näitä tunnetaitoja vahvistavia pelejä ovat muun muassa muistipeli, pantomiimi ja oravatarina. Jos korttipakkoja on käytössä useita, voidaan pelejä pelata pienissä ryhmissä yhtä aikaa.

Olo-Orava® -tunnekortit toimivat luokassa myös arkipäivän tunneilmaisun apuvälineenä. Niitä voidaan käyttää päivittäin esimerkiksi aamulla kaikkien oppilaiden tunnetilan kartoittamiseen ja ne voivat olla kommunikatiivisena sellaisella oppilaalla, jonka on vaikeaa ilmaista tunteitaan sanoin. Olo-Orava® -kortit voivat olla luokassa esillä jatkuvasti, jolloin kaikki oppilaat voivat tarvittaessa käyttää niitä tunneilmaisunsa apuna esimerkiksi riitatilanteiden selvittämisessä. Korttien avulla tunne saadaan ilmaistua nopeasti ja sen jälkeen lapsi ja aikuinen voivat yhdessä miettiä, miten saman tunteen voisi jatkossa kertoa sanoin.

Pelataan Olo-Orava® korteilla tunnetaitoja käsittelevää muistipeliä ja kokeillaan myös muita Olo-Orava® korttien sovelluksia, kuten tarinan kertomista korteilla.

Minun elämäni –vihko oppitunneilla

Minun elämäni –tehtävävihko käsittelee itsetuntoa, sosiaalisia suhteita, tunteita ja turvallisuutta. Tehtävävihkossa näitä aiheita tarkastellaan piirtäen, kirjoittaen ja askarrellaan. Tehtävävihko soveltuu hyvin käytettäväksi alakoulun oppitunneilla ja sen käyttöön voi helposti yhdistää esimerkiksi äidinkielen tai kuvaamataidon tavoitteita. Minun elämäni –vihkon tehtävien ohjeet löytyvät Ohjaajan oppaasta ja tehtäviä voi soveltaa monella tapaa. Jokaiselle oppilaalle tarviin oma Minun elämäni –vihko ja sen lisäksi ainoastaan tavanomaisia piirustus- ja askarteluvälineitä.

Minun elämäni –vihkoa luokassa käytettäessä tehtävät on kätevää jakaa niin, että yhdellä oppitunnilla tehdään yksi tehtävä. Jos tunnin lopussa jää aikaa, voi jokainen oppilas kertoa toisille jotakin tekemästään tehtävästä tai opettaja voi tunnin aikana kierrellä luokassa ja vaihtaa muutaman sanan jokaisen oppilaan kanssa sitä mukaan, kun tehtävät valmistuvat. Oppilaat voivat myös viedä vihkot näyttille kotiin, jolloin he saavat jakaa myös vanhempiensa kanssa tehtävän herättämiä ajatuksia. Ennen Minun elämäni –tehtävävihkon käyttöön ottamista voidaan tyhjä vihko ja Ohjaajan opas esitellä vanhemmille vanhempainillassa. Minun elämäni –vihkon tehtävissä käsitellään henkilökohtaisia asioita, joten on tärkeää, että lasten käytössä olevia vihkoja ei näytetä vanhemmille tai koulun työntekijöille tai toisille oppilaille ilman kyseisen oppilaan lupaa ja läsnäoloa. Tehtävävihko voi muodostua jollekin oppilaalle päiväkirjan kaltaiseksi tarinaksi omasta elämästä. Jotta lapsi uskaltaa tehtäviä tehdessä ilmaista omia ajatuksiaan, hänen on koettava tilanne turvalliseksi. Voi olla hyvä säilyttää vihkot tehtävien tekemisen välillä opettajan kaapissa, jotta oppilaat eivät käy kurkkimassa pulpeteissa toistensa vihkoja.

Hyväksyvä, lapsilähtöinen ja yksilöllistä ilmaisua tukeva ilmapiiri on tehtävävihkoa käytettäessä tärkeää. Vaikka tehtäviä rajaisikin esimerkiksi määrittelemällä, että jokin tehtävä tehdään sillä kertaa vain tietyillä välineillä, voi tehtävän ohjaamisessa ja lopputulosten tarkastelussa jättää arvostelun syrjään ja suhtautua lapsen tuotokseen ilmaisuna omista ajatuksista.

Minun elämäni –vihkon lisäksi Teemataiteelta saa myös muutamia suppeampia tehtävävihkoja, joista sosiaalisiin suhteisiin keskittyvä Minun ihmiset –vihko soveltuu myös luokkatyöskentelyyn. Siinä on 11 pientä tehtävää, joista osa on samoja kuin laajemmassa Minun elämäni –vihkossa. Myös Minun ihmiset –vihkon käyttöohjeena toimii Ohjaajan opas.

Vihkojen käyttöön luokassa on helppo yhdistää myös Olo-Orava® –tunnekkorttien käyttöä. Jokaisen Minun elämäni –vihkon liitteenä tulee myös Olo-Orava® –tarra-arkki ja niitä voi ostaa myös erikseen.

Jos luokassa ei ole aikaa tai tarvetta itsetunnon, sosiaalisten suhteiden, tunteiden ja turvallisuuden laajalle käsittelylle, tai jokaiselle oppilaalle tarvittavia vihkoja ei ole mahdollista hankkia, voi osaa Ohjaajan oppaan tehtävistä käyttää luokassa erillisinä tehtävinä ja ne voi toteuttaa tyhjälle paperille. Huomaathan, että kaikkien Teemataiteen materiaalien kopiointi on kiellettyä.

Luokkatyöskentelyyn löytyy vinkkejä myös Teemataiteen nettisivuilta löytyvistä ”Minä, me, tunteet ja turvallisuus –vihkojen käyttö ryhmässä” ja ”Sosiaalisten taitojen ryhmä alakouluikäisille” –ohjeista.

